

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	2
2.	Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger	3
3.	Generelle forhold vedrørende Esbjerg Kommune og rådhuset.....	4
4.	Tilgængelighedsforholdene.....	6
4.1.	Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering.....	6
4.2.	Indgangen til rådhuset.....	9
4.3.	Skranke og lignende	12
4.3.1.	Betjentskranken.....	12
4.3.2.	Skranke/modtagelsesområdet i Rådhushallen.....	12
4.3.3.	Skranke i kontoret for pension, boligstøtte, personligt tillæg, varmehjælp og hjælpemidler.....	13
4.3.4.	Skranke i gangene.....	14
4.4.	Byrådssalen	14
4.5.	Elevator	14
4.6.	Indvendig trappe i rådhushallen.....	15
4.7.	Gangarealer	16
4.8.	Toiletter.....	16
5.	Kantine	17
6.	Opfølgning	18
7.	Underretning	18
	Appendiks.....	19

1. Indledning

Efter ombudsmandslovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse og psykiatriske afdelinger.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag nr. B 43 om ligestilling og ligebehandling af handicappede med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at ”følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandsembedets kompetence”.

Folketingets Ombudsmands håndtering af spørgsmålet om ligebehandling af handicappede består i behandling af klager fra borgere eller handicaporganisationer. Derudover iværksætter Folketingets Ombudsmand af egen drift undersøgelser på området. Generelle initiativer er taget f.eks. i forhold til det tidligere By- og Boligministerium (nu Erhvervs- og Økonomiministeriet), DSB og det tidligere Trafikministerium (nu Transport- og Energiministeriet) samt nogle kommuner. Herudover er der etableret et løbende samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede.

Folketingets Ombudsmand har som en del af den virksomhed der primært vedrører mere generelle forhold, besluttet at foretage inspektioner af nogle offentlige bygninger særligt med handicaptilgængelighed for øje. Inspektionerne skal omfatte bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for handicappede og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler hvor det er nødvendigt. I dette formål ligger tillige et ønske om i

overensstemmelse med den nævnte folketingsbeslutning at skabe opmærksomhed om området.

Som et led i denne virksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 15. september 2005 inspektion af rådhuset i Esbjerg Kommune. Til stede under inspektionen var fra kommunen bl.a. direktør i Service og Personale, Gunner Hørlyk Jensen.

Jeg havde anmodet Lars Pedersen som er ansat som rådgiver i Dansk Center for Tilgængelighed, om som bruger af trehjulet el-scooter at bistå under inspektionen. Lars Pedersens tilstedeværelse bidrog til at anskueliggøre tilgængelighedsforholdene under inspektionen. Lars Pedersen har desuden et stort kendskab til gældende regler og anbefalinger om tilgængelighedsforhold.

Rådhuset i Esbjerg Kommune blev bl.a. udvalgt som genstand for inspektionen ud fra kriterier vedrørende betydningen af tilgængelighed for handicappede besøgende og ansatte og rådhusets repræsentativitet for tilsvarende offentlige bygninger.

Inspektionen bestod af en indledende samtale med kommunens repræsentanter samt rundgang i rådhuset og på rådhusets område. Ruten under gennemgangen af bygningerne blev tilrettelagt efter mit valg efter nærmere forslag fra kommunens repræsentanter.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Esbjerg Kommune med mulighed for at fremsætte bemærkninger om faktiske forhold. Esbjerg Kommune har i brev af 25. oktober 2005 fremsat nogle bemærkninger som er indarbejdet i denne rapport.

2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger

Konkrete regler for handicaptilgængelighed følger af byggeloven (lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer) med tilhørende bygningsreglement. Aktuelt gælder bygningsreglement 1995 (med senere ændringer) som erstattede det tidligere bygningsreglement 1982. Bygningsreglement 1995 indeholder ligesom (og i videre om-

fang end) bygningsreglement 1982 specifikke bestemmelser som skal sikre at bygninger er tilgængelige for handicappede. For ny- eller tilbygninger gælder samtlige krav i bygningsreglementet. Ved ombygninger eller anvendelsesændringer skal alene overholdes de regler i byggelovgivningen som er væsentlige i forhold til forandringerne (byggelovens § 2, stk. 1, litra b og c).

Rådhuset i Esbjerg er indviet i 1970. I 2002 skete der en renovering af den ydre facade af bygningen. Rådhusets bygninger er således opført før ikrafttrædelsen af de aktuelt gældende regler for nybyggeri.

Grundlaget for Folketingets Ombudsmands vurderinger i inspektionssager som den foreliggende er de gældende regler på området (byggelovgivningen, den nævnte folketingsbeslutning, FN's standardregler om lige muligheder for handicappede mv.) og en humanitær/praktisk orienteret målestok med udgangspunkt i den reelle handicaptilgængelighed.

Et bidrag er desuden Dansk Standard DS 3028 – Tilgængelighed for alle som er udarbejdet af Dansk Standard bl.a. i samarbejde med By- og Boligministeriet og forskellige handicaporganisationer samt i henhold til Dansk Center for Tilgængeligheds anbefalinger.

3. Generelle forhold vedrørende Esbjerg Kommune og rådhuset

Jeg fik under inspektionen oplyst at bl.a. socialforvaltningen i Esbjerg Kommune afholder regelmæssige møder med kommunens handicapråd, og at forvaltningsdelen Service og Personale inddrager rådet ved byggesager. Kommunens handicapråd er således høringspartner i de konkrete byggesager. Som eksempel blev det nævnt at rådet blev inddraget før etableringen af en ny elevator i rådhushallen.

Af en folder om Handicaprådet i Esbjerg fremgår bl.a. følgende:

”Esbjerg Handicapråd blev oprettet i maj 1995 som et 3-årigt forsøg. Esbjerg Kommune fandt det vigtigt at få en instans, hvor man kan høre handicappedes meninger og holdninger, inden man træffer beslutninger i sager, der vedrører handicapforhold i Esbjerg Kommune.”

Af kommunens hjemmeside fremgår følgende om kommunens handicappolitik:

”De politiske hovedmål er:

- at yde hjælp og støtte til personer med vidtgående handicap, så de får lige muligheder.
- i samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger støttes og udvikles det frivillige sociale arbejde.”

(kilde: <http://www.esbjergkommune.dk> under fanebladet social og ældre/handicap)

Så vidt jeg kan se indeholder hjemmesiden ikke tilkendegivelser om kommunens holdning til tilgængelighed for handicappede og ej heller en handlingsplan på området.

Hjemmesidens tilgængelighed er ikke genstand for denne inspektion.

Rådhuset ligger centralt i Esbjerg og er, som nævnt, indviet i 1970. Rådhuset rummer 3 etager.

Esbjerg Kommune er i færd med at ombygge byrådssalen. Den indre gårds facade renoveres samtidigt hermed, ligesom der sker en overdækning af den indre gård således at den gårdhave der tidligere fandtes i den indre gård, efter ombygningen bliver en del af rådhushallen. Det havde på grund af ombygningen ingen mening at inspicere byrådssalen som jeg alene fik fremvist.

Det blev oplyst at kommunen har konkrete planer om at ændre hovedindgangen, således at der vil blive etableret en karrusseldør eller en automatisk døråbner. Kommunen har endvidere konkrete planer om at etablere et ekstra handicaptoilet (udover det ene rådhuset har nu). Kommunen har endnu ikke tegninger af disse projekter men mener at tidsho-

risonten for etablering af den nye hovedindgang og handicaptoliet er ved påsken 2006.

Kommunen har en kørestol som borgerne kan låne imens de befinder sig på rådhuset.

4. Tilgængelighedsforholdene

Under inspektionen blev jeg alene forevist hovedindgangen til rådhuset og parkeringspladserne i forbindelse hermed. I brev af 25. oktober 2005 har Esbjerg Kommune imidlertid som en kommentar til den foreløbige rapport oplyst følgende:

”...

Vi mener rapporten skal suppleres med beskrivelse af de to handicapparkeringspladser, der er beliggende umiddelbart meget tæt på og særskilt markeret ved Rådhusets anden indgang i Rolfsgade, hvor der sidder en portner i åbningstiden og hvor der også er en elevator.

...”

Kommunen vedlagde et foto af disse to parkeringspladser.

Da jeg alene har foretaget inspektion af hovedindgangen og handicapparkeringspladserne i tilknytning hertil, kan jeg ikke udtale mig om indgangen i Rolfsgade og handicapparkeringspladserne i tilknytning til denne indgang.

Jeg beder dog kommunen om at forholde sig til om disse parkeringspladser og indgangsforholdene er indrettet på den måde som jeg har anført nedenfor i pkt. 4.1. og 4.2.

Jeg beder kommunen underrette mig om hvad kommunen måtte foretage sig i anledning af min anmodning.

4.1. Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering

Hovedindgangen ligger ud til et stort torv som man kan køre ind på fra Torvegade. Torvet er brolagt med små chaussesten. Der er lagt bodursten i to lange baner fra Torvegade

til trappen foran indgangen til rådhuset. Disse baner er gode at køre på for kørestolsbrugere og udgør også en ledelinje som kan anvendes af svagsynede og blinde

Ved indkørslen til torvet er placeret et parkering forbudt-skilt. Ifølge skiltningen må handlende med studeplads dog parkere på torvet om onsdagen og lørdagen i tidsrummet 6.00 til 14.00. Af et skilt placeret nedenunder fremgår det at invalidevogne må parkere på torvet i den øvrige tid. Skiltningen betyder således bl.a. at handicappede som har ærinde på rådhuset om onsdagen indtil kl. 14.00 ikke har mulighed for at parkere på torvet. Jeg forstod på kommunens repræsentanter at det til trods for skiltningen altid er muligt at parkere på torvet foran rådhuset, og at der er en "kørevej" mellem de handlendes studepladser så invalidebilerne kan komme frem til rådhusets indgang.

Se illustration 1.

Da der ikke er andre handicapparkeringspladser i umiddelbar nærhed af hovedindgangen til rådhuset, bør der være adgang for handicappede til disse p-pladser i hele rådhusets åbningstid. Jeg kunne som ovenfor nævnt forstå at der i realiteten er adgang til parkering – også på torvedagene. Jeg mener imidlertid at det – af hensyn til de borgere der måtte rette sig efter skiltningen – bør fremgå af skiltningen at der er handicapparkeringspladser på torvet i hele rådhusets åbningstid. Jeg beder kommunen overveje en ændring af skiltningen idet jeg også henviser til det der er anført umiddelbart nedenfor om mærkning af egentlige handicapparkeringspladser. Jeg beder kommunen om at orientere mig om udfaldet af denne overvejelse.

Bygningsreglement 1995, kapitel 2.6.2, stk. 3, er sålydende:

”Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer, hvis funktionsevne er nedsat.”

Det er ledelsens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de faktisk er til rådighed for handicappede, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

Der er ikke afmærket handicapparkeringspladser på torvet så i princippet kan der holde mange invalidebiler. Kommunen bør imidlertid afmærke et antal pladser som passer til behovet, således at handicappede ikke er tvivl om hvor på pladsen de må parkere, og således at andre ikke benytter "pladserne" til at parkere cykler eller andet. Jeg henstiller således at kommunen opmærker et antal parkeringspladser som passer til behovet. Jeg gør i den forbindelse opmærksom på at Dansk Center for Tilgængelighed anbefaler at handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 meters gangafstand. Centret anbefaler endvidere (i overensstemmelse med DS 3038:2001, pkt. 4.1), at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden (og 5 meter i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 meter. Gangsti og lignende kan efter centerets anbefalinger indgå som det ekstra areal, hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden.

Jeg beder kommunen oplyse mig om hvad henstillingen giver anledning til.

Torvet foran rådhuset er, som nævnt, belagt med chaussésten. Dette betyder at kørestolsbrugere skal tilbagelægge afstanden fra handicapparkeringspladsen til indgangen på chaussésten.

Belægningen på parkeringspladsen er tilstrækkelig tæt og jævn til at det er muligt at køre på arealet med en kørestol, og jeg har derfor ikke bemærkninger til belægningen.

4.2. Indgangen til rådhuset

Hovedindgangen benyttes af blandt andre borgere som skal i kontakt med kommunen. Denne indgang der som nævnt ligger ud til torvet og Torvegade består af en bred trappe med tre trin der leder fra torvet op til indgangspartiet. Disse trappetrin som er lavet af lyse fliser er ikke markeret med kontrastfarve.

Dansk Center for Tilgængelighed anbefaler at trinfor kanter på trapper markeres på hvert trin med kontrastfarve på en sådan måde at det kan ses både når man går op, og når man går ned.

Jeg beder kommunen oplyse om eventuelle planer for markering af trappens trin med kontrastfarve.

Til højre for trappen (set fra torvet) er opført en rampe (af store fliser) der leder fra torvet/parkeringspladserne op til indgangen.

Se illustration 2.

Rampen stiger 6,7 %. Jeg fik under inspektionen oplyst at der ligger et varmelegeme under rampen således at den er fri for sne og is om vinteren.

Bygningsreglement 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, er sålydende: ”Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm. niveauforskel pr. meter) [svarende til 5%, min tilføjelse].” Dansk Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle stiller krav om et maksimalt tværfald på 1:40 (25 mm niveauforskel pr. meter) for udvendige ramper.

Under hensyn til den beskedne overskridelse af reglerne om hældningsgrad, og idet jeg i øvrigt har noteret mig det oplyste om varmelegemet, foretager jeg mig ikke videre i anledning af rampens hældningsgrad udover at bemærke at jeg går ud fra at kommunen er

opmærksom på forholdet i forbindelse med en eventuel kommende ændring af forholdene i dette område.

Indgangspartiet skiller sig i nogen grad ud fra den øvrige facade hvilket gør indgangens placering forholdsvis tydelig for svagsynede.

Se illustration 3.

Indgangen består af et sæt dobbelte indfattede glasdøre. Dørene er brede. De yderste døre åbner udad og er forsynet med brede tværliggere i en brun farve som gør det muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør.

Se illustration 4.

Den nødvendige trækraft i døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 6,5 kg. Mellem rampen og dørene er placeret en knap til tilkald af en rådhusbetjent for kørestolsbrugere som ikke selv kan åbne dørene. Knappen er markeret med et kørestolspiktogram. Det hvide/sorte piktogram fremstår tydeligt på rådhusets grå baggrund.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have vanskeligt ved at åbne dørene ved egen kraft. En del handicappede vil slet ikke kunne åbne dørene ved egen kraft. Dansk Center for Tilgængelighed anbefaler at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kilo. Det har naturligvis betydning at en rådhusbetjent kan tilkaldes men af hensyn til mange handicappedes ønske om at være selvhjulpne, beder jeg kommunen om at være opmærksom på disse forhold ved udformningen af det nye indgangsparti. Jeg beder om at få tilsendt en beskrivelse af det nye indgangsparti når en sådan foreligger. Jeg henstiller endvidere til kommunen om at undersøge mulighederne for at gøre dørene lettere at åbne i perioden indtil ombygning af indgangsparti sker. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.

Lige indenfor dørene – i et stort vindfang – er placeret en rist med små huller, og i forlængelse heraf nogle store støvmåtter med kort luv.

I venstre side af vindfanget leder et sæt dobbeltdøre af glas ind til kontoret for pension, boligstøtte, personligt tillæg, varmemhjælp, børnetilskud og hjælpemidler. Disse døre åbnes indad og er forsynet med brede tværliggere i en brungul farve som gør det muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør.

Den nødvendige trækraft blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 4 kg.

Også disse døre vil en del kørestolsbrugere og andre handicappede have vanskeligt ved at åbne ved egen kraft. En del handicappede vil slet ikke kunne åbne dørene ved egen kraft. Som ovenfor nævnt anbefaler Dansk Center for Tilgængelighed at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kilo. Jeg henstiller til kommunen om at undersøge mulighederne for at gøre dørene lettere at åbne. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.

Direkte på glasset i døren er med hvid skrift skrevet hvilke forskellige sociale ydelser kontoret retter sig mod.

Se illustration 5.

Den hvide skrift direkte på glasset ind til kontoret for de sociale ydelser er ikke hensigtsmæssig da den kan være svær at se for svagsynede. Jeg går ud fra at Esbjerg Kommune vil overveje at gøre skiltningen mere synlig. Jeg beder om underretning om hvad kommunens overvejelser giver anledning til.

I vindfanget er – overfor yderdørene – placeret et sæt dobbelte glasdøre som leder ind til rådhushallen. Disse døre åbnes indad. Glasset i dørene er markeret med hvide firkantede

feltes ca. midt på dørene som gør det muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør. Den nødvendige trækraft blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 4,5 kg.

Jeg henviser til det som jeg har anført ovenfor vedrørende yderdørene.

4.3. Skranke og lignende

4.3.1. Betjentskranken

Umiddelbart indenfor i rådshushallen – til højre for trappen der fører til 1. sal er en mindre skranke hvor en rådhusbetjent tager imod borgerne. Skranken er lav (102 cm.), men ikke lav nok til at folk i kørestol kan udfylde papirer ved den. Det blev oplyst at skranken heller ikke i almindelighed anvendes til ind- og udlevering af papirer, og der er derfor ikke brug for at kunne anvende skranken til udfyldelse af formularer o.l.

Jeg foretager på denne baggrund ikke yderligere vedrørende betjentskranken.

4.3.2. Skranke/modtagelsesområdet i Rådshushallen

I selve rådshushallen er placeret en servicebutik. Af Esbjerg Kommunes hjemmeside fremgår at servicebutikken er kommunens 'kvikskranke' og servicerer borgerne med 'her-og-nu-ekspedition' - f.eks. ændring af skattekort/forskudsregistrering, flytning, lægeskift, ansøgning om personlige tillæg, ind- og udbetaling. Servicebutikken har også opgaver som vielser, bankforretninger og ejendomsskat. Jeg fik oplyst at der ved kvikskranken alene foretages hurtige ekspeditioner. Hvis borgerne har brug for en mere tilbundsående rådgivning eller sagsbehandling foregår dette i sagsbehandlernes kontorer – og ikke i rådshushallens kvikskranke.

Skranke/modtagelsesområdet i servicebutikken er traditionelt opbygget med en lang række individuelle skranke. Skrankerne er ca. 98 cm høje. På en lidt højere placeret hylde står dankortterminalerne. Terminalerne kan ikke umiddelbart betjenes af f.eks. en

kørestolsbruger, men terminalerne er forsynet med ledninger som gør det muligt at sætte dem ned på skrankerne hvorefter en kørestolsbruger kan betjene dem.

Se illustration 6.

I den modsatte side af rådhushallen er placeret 2 IT-skranker og 4 skranke hvor man kan udfylde papirer. Disse skranke er 85 cm. høje, hvilket er en ideel højde for kørestolsbrugere.

Se illustration 7.

Jeg har ikke nogen bemærkninger til hverken kvikskrankerne, IT-skrankerne eller udfyldningsskrankerne i rådhushallen.

4.3.3. Skranke i kontoret for pension, boligstøtte, personligt tillæg, varmemhjælp og hjælpemidler

Kontoret for pension, boligstøtte, personligt tillæg, varmemhjælp og hjælpemidler ligger som nævnt ovenfor i afsnit 4.2. med indgang til venstre i vindfanget som leder ind til rådhushallen.

Umiddelbart indenfor glasdørene befinder sig en skranke hvor borgerne kan henvende sig. Denne skranke er ca. 110 cm. høj.

Se illustration 8.

Højden på skranken er uhensigtsmæssig for kørestolsbrugere og lave personer. Jeg henstiller at kommunen sænker højden på skranken – eventuel kun en del heraf – således at det vil blive muligt for kørestolsbrugere at fremvise papirer, udfylde papirer og i øvrigt kommunikere over skranken på en mere hensigtsmæssig og værdig måde. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad der sker i sagen.

4.3.4 Skranke i gangene

I rådhusets gange var der flere steder placeret 110 cm høje skranke. Et enkelt sted var den høje skranke dog suppleret med en noget lavere skranke (94 cm).

I lighed med det ovenfor nævnte er højden på skrankerne uhensigtsmæssig for kørestolsbrugere og lave personer. Jeg henstiller at kommunen sænker højden på disse skranke – eventuel kun en del heraf, således at det vil blive muligt for kørestolsbrugere at fremvise papirer, udfylde papirer og i øvrigt kommunikere over skranken på en mere hensigtsmæssig og værdig måde. Dette gælder naturligvis ikke for den skranke der allerede er suppleret med en noget lavere skranke. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad der sker i sagen.

4.4. Byrådssalen

Som oplyst ovenfor i afsnit 3 var det på grund af ombygning ikke muligt for mig at inspicere byrådssalen som er placeret på 2. sal.

Jeg fik under inspektionen oplyst at den nye byrådssal vil have et jævnt gulv, at der vil blive installeret teleslynge og højtaleranlæg, og at stolene i salen vil blive flytbare således at der altid vil kunne skaffes plads til kørestolsbrugere – både som tilhørere og som politikere.

4.5. Elevator

Rådhuset har én elevator beregnet for borgerne. Den er placeret i rådhushallen i nærheden af hovedindgangen og kører mellem stuen, 1. og 2. sal. Elevatoren er udført i messing.

Tilkaldeknappe er placeret i 110 cm's højde på væggen udenpå elevatoren til højre for elevatordøren. Knapperne er ophøjede, og det angives med lys i knappen når man har tilkaldt elevatoren. Der er angivet henholdsvis en pil op og en pil ned på de to knapper

alt efter om man ønsker at tilkalde en opad- eller nedadgående elevator. Disse pile er ikke angivet med taktil skrift men er placeret ovenover hinanden således at den øverste knap tilkalder en elevator der går op, og den nederste knap tilkalder én der går ned.

Elevatoren har en automatisk skydedør som har en indgangsbredde på 90 cm. Elevatorstolen er ca. 160 cm bred og ca. 150 cm dyb. Der er gode gribelister i elevatorstolen.

Betjeningspanelet i elevatoren er vandret og er udformet i messing svarende til elevatorens øvrige indvendige beklædning. Panelet er placeret midt på højre langside ca. 110 cm fra gulvet (lige over gribelisten). Panelet er forsynet med en lysindikator som angiver på hvilken etage elevatoren befinder sig.

Knapperne er ophøjede og er forsynet med både taktil skrift og punktskrift.

Se illustration 9.

Elevatoren giver mig ikke anledning til bemærkninger.

4.6. Indvendig trappe i rådhushallen

En bred trappe i rådhushallen lige ud for indgangen leder op til 1. og 2. sal. Trappen er af granit og har forholdsvis dybe trin (30 cm.). Der er gelænder i hver side. Kun det nederste trin på trappen på hver etage er markeret med kontrastfarve.

Se illustration 10.

Dansk Center for Tilgængelighed anbefaler at trinforkanter på trapper markeres på hvert trin med kontrastfarve på en sådan måde at det kan ses både når man går op, og når man går ned.

Jeg beder kommunen oplyse om eventuelle planer for markering af trappens trin (eventuelt blot det øverste) med kontrastfarve. Dette vil ikke alene lette synshandicappedes

brug af trappen, men vil for denne persongruppe også medvirke til at sikre imod at trappen overses oppefra med den risiko for fald der kan følge heraf.

4.7. Gangarealer

Rådhusets kontorer, herunder kontorlandskaber ligger til begge sider af lange gange som går i en hestesko ud fra rådhushallen.

Visse steder er dørene ind til kontorerne malet i en kontrastfarve i forhold til farven på væggen hvilket gør at dørene er tydelige at se for svagsynede.

Rundt om på gangene er placeret hvilestole. Nogle af disse har en højde på 45 cm hvilket er en god højde for borgere med hæmmet bevægelighed.

Gangene har en bredde så man uden videre kan komme omkring.

Jeg har ingen bemærkninger til gangarealerne.

4.8. Toiletter

Der er på nuværende tidspunkt ét handicaptoilet på rådhuset. Det er placeret på 2. sal i nærheden af byrådsalen, og det er ikke muligt at komme frem til ved egen hjælp. Adgangen til toilettet sker ved at en medarbejder på rådhuset viser vej og låser op til et stort samtaleværelse.

Døren ind til handicaptoiletet er placeret i højre side ved indgangen til samtaleværelset. Adgangen til toilettet sker via en 74 cm bred dør ind til et mindre forrum hvori der bl.a. er placeret en håndvask. Døren ind til dette forrum åbnes indad og kan låses. Forrummet og selve toiletrummet ligger i en vinkel i forhold til hinanden og er adskilt af en jernramme isat trævæg og en almindelig dør med en bredde på 86 cm.

Se illustration 11.

Toilettet er udstyret med et wc med en armstøtte ved den ene side og et håndgreb i den anden side. Toilettepapir er opsat på holder på højre side af toilettet i umiddelbar forlængelse af håndgrebet. I toiletrummet findes endvidere en affaldspose, en vask og et spejl. Sæbe findes i en sæbedispenser opsat på væggen over vasken.

Se illustration 12.

Handicaptoliet er vanskeligt at manøvrere rundt i. Jeg beder kommunen overveje at gøre rummet mere manøvreegnet – eventuelt ved at fjerne skillevæggen mellem forrum og toiletrum. Jeg beder endvidere kommunen om at overveje at ændre døren som fører fra samtalerummet ind til handicaptolietets forrum, således at den åbnes udad i stedet for indad. Endelig beder jeg kommunen overveje at opsætte et skilt i rådhushallen om at man ved ønske om at benytte handicaptoliet kan henvende sig til rådhusbetjenten. Denne skiltning kan eventuelt være midlertidig indtil det i afsnit 3 nævnte nye handicap toilet i stuen er etableret med tilhørende skiltning.

For så vidt angår det planlagte nye toilet for handicappede henleder jeg kommunens opmærksomhed på DS 3028 som angiver standarder og anbefalinger på tilgængelighedsområdet. Jeg beder kommunen om at sende mig tegningerne af handicaptoliet når sådanne foreligger.

5. Kantine

På 1. sal ligger kantine som er for rådhusets ansatte. Bordenes højde gør det muligt for eventuelle kørestolsbrugere blandt de ansatte at sidde ved dem, og de er placeret så man kan komme rundt med en kørestol – i hvert fald til nogle af bordene.

Der er en disk hvorfra betjeningen foregår. Disken er forsynet med en lav sliske til kundernes bakker. Betaling sker kontant, og der er således ikke nogen dankortterminal.

Jeg har ingen bemærkninger til kantinens indretning.

6. Opfølgning

Jeg beder om at Esbjerg Kommune sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, direkte til mig.

7. Underretning

Denne rapport sendes til Esbjerg Kommune, Dansk Center for Tilgængelighed, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Appendiks

Illustration 1. Parkeringskilt til rådhusetorvet

Illustration 2. Udvendig rampe set fra oven

Illustration 3. Esbjerg Rådhus

Illustration 4. Indgangsparti til rådhuset

Illustration 4. Dør til afdelingen for sociale ydelser

Illustration 6. Kvikskranke i rådhusen

Illustration 7. Selvbetjeningscomputer i rådhusen

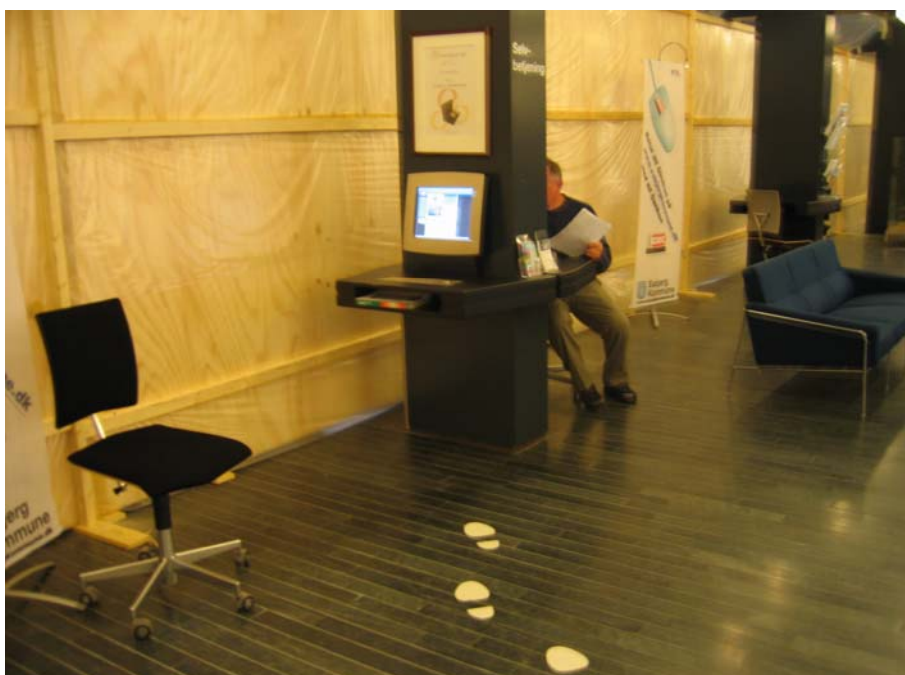

Illustration 8. Skranke i afdelingen for sociale ydelser

Illustration 9. Betjeningspanel i elevator

Illustration 10. Trappe til 1. salen

Illustration 11. Jernramme på handikaptoilet

Illustration 12. Handikaptoilet

